



Ο θεσμός των γονέων- διαμεσολαβητών/διαμεσολαβητριών: σημασία και αξιοποίηση από το σχολείο

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
26 Νοεμβρίου 2021



Δομή της συνάντησης

- Ανάγκη αξιοποίησης του θεσμού του διαμεσολαβητή/ διαμεσολαβήτριας
- Λειτουργία του θεσμού του γονέα-διαμεσολαβητή στο σχολείο
- Δεξιότητες και καθήκοντα του γονέα-διαμεσολαβητή

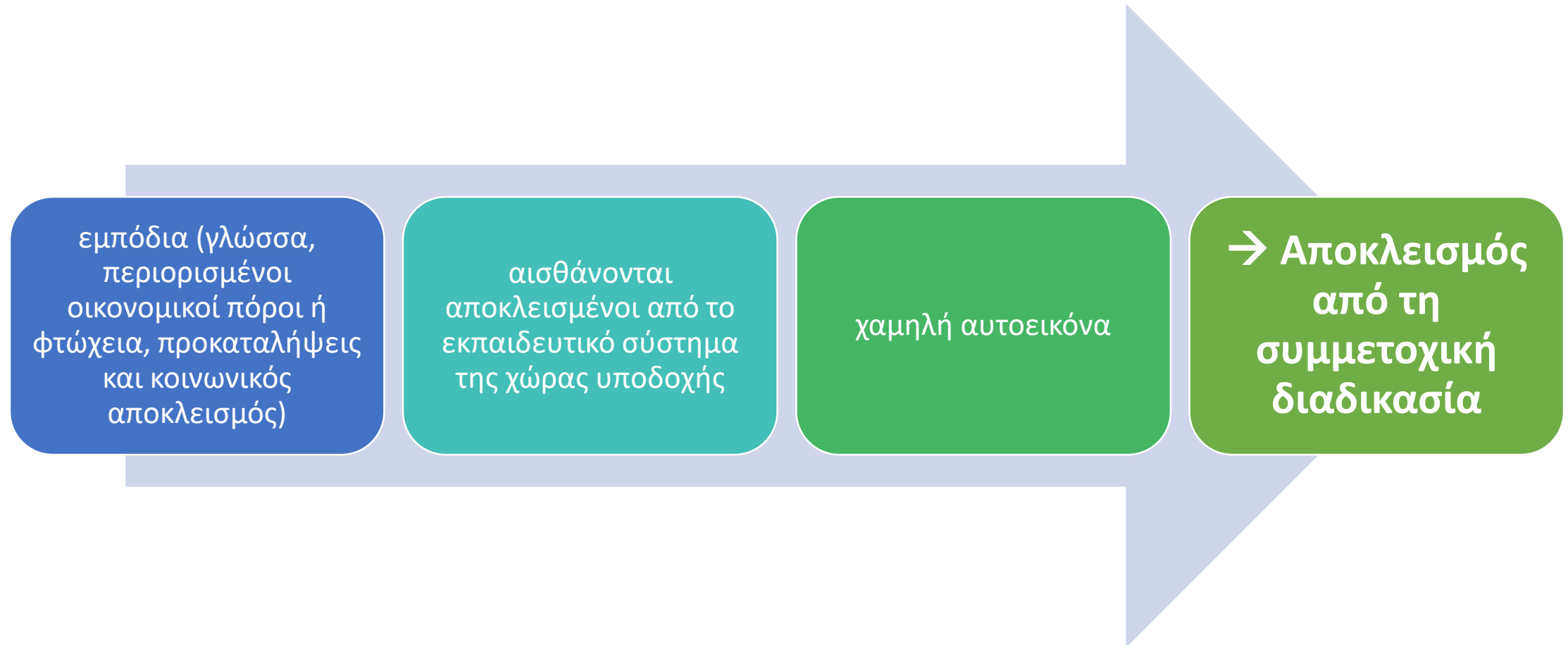


Ανάγκη αξιοποίησης του θεσμού του διαμεσολαβητή/ διαμεσολαβήτριας

Βασική παραδοχή

Οι μεταναστευτικοί και προσφυγικοί πληθυσμοί
ζουν, εργάζονται ή/και μαθαίνουν
μέσα στις υπάρχουσες κοινωνικές δομές και
συνεισφέρουν δραστικά
στην κοινωνική ζωή του τόπου
με διάφορους τρόπους.

Οικογένειες μεταναστών – Η πραγματικότητα



(Harry et al., 1999; Kalyanpur and Harry, 2012; Reyes-Blanes, 2002)

Ο ρόλος του σχολείου

Όλοι είναι πολύτιμοι και οι διαφορές μπορούν να οδηγήσουν στη βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος

Το σχολείο πρέπει να λάβει υπόψη τις ανάγκες των οικογενειών **όλων των παιδιών**

Προτεραιότητες – Ανάγκες των οικογενειών ΜΜΕΒ

να αποκτήσουν βασικές πληροφορίες, χωρίς
ιδιαίτερα τεχνική γλώσσα, από αξιόπιστη πηγή και
στη γλώσσα τους

να συμμετέχουν στη σχολική ζωή που
αναγνωρίζει, σέβεται και αντιμετωπίζει
πολιτισμικές και ταξικές διαφορές

Ερευνητικά δεδομένα για την Κύπρο



ΜΜΕΒ αντιμετωπίζονται μειονεκτικά
από τους ελληνοκύπριους γονείς →
μετακίνηση των ελληνοκύπριων
μαθητών/μαθητριών σε άλλα σχολεία



το ποσοστό ανάμειξης των
οικογενειών με το σχολείο είναι πολύ
χαμηλό



Ανάγκη για τον θεσμό του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή

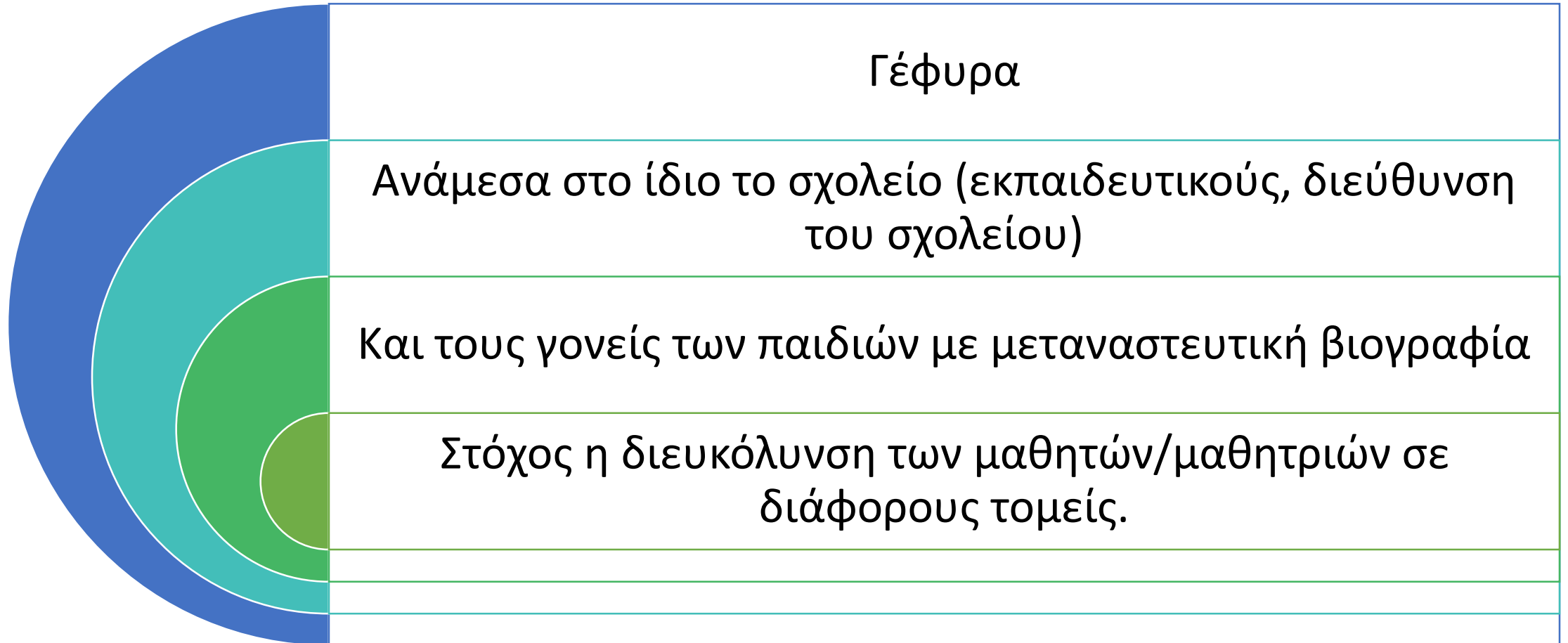
η επαφή μεταξύ γηγενών και
μεταναστών στα διαφορετικά
πλαίσια κοινής συμβίωσης
δημιουργεί προκλήσεις που
συχνά φαίνονται αγεφύρωτες,
λόγω έλλειψης κοινού κώδικα
επικοινωνίας ή λόγω
πολιτισμικών διαφορών

**ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ
ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ**



Λειτουργία του θεσμού του γονέα-διαμεσολαβητή στο σχολείο

Ρόλος του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή



Ρόλος του διαπολιτισμικού διαμεσολαβητή

Ο διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής είναι συνήθως ένα τρίτο άτομο που είναι αμερόληπτο, ανεξάρτητο και χωρίς καμία εξουσία, είναι κοινά αποδεκτός από εταίρους και εστιάζεται στην επίλυση συγκρούσεων.

Οι γονείς διαμεσολαβητές παίζουν διπλό ρόλο πρεσβευτή:

1. Εκπροσωπούν το σχολείο
μέσω προσεκτικών,
ουσιαστικών και
πολιτισμικά κατάλληλων
τρόπων επικοινωνίας

2. Αντιπροσωπεύουν τον
γονέα και/ή τους κηδεμόνες
για σκοπούς ανταλλαγής
πληροφοριών.

Υπηρεσίες διαμεσολαβητών

υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας

διευκόλυνση στην επικοινωνία

διαμεσολάβηση

δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος για συζήτηση μεταξύ εμπλεκόμενων φορέων

επεξήγηση στον μη-ντόπιο πληθυσμό κάποιων ζητημάτων/διαδικασιών που ισχύουν στη χώρα υποδοχής

Οι διαμεσολαβητές είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι για να μειώνουν τις διαφορές στα εξής:



πολιτιστικές διαφορές
ανάμεσα στη χώρα
υποδοχής και τη χώρα
προέλευσης των
μεταναστών,



τις ιδιαιτερότητες τόσο
της ελληνικής γλώσσας
όσο και άλλων
γλωσσών,



τις κοινωνικές και
θρησκευτικές
παραδοχές και
στερεότυπα,



την ηλικία και το φύλο
των συνδιαλεγόμενων
μερών.



Τα οφέλη της συνεργασίας με διαπολιτισμικούς μεσολαβητές στα σχολεία:

διευκόλυνση των εκπαιδευτικών
στην καθημερινή τους πρακτική
για την υπερπήδηση των
δυσκολιών που δημιουργούν οι
γλωσσικές και πολιτισμικές
διαφορές με τους
μαθητές/μαθήτριες

ελαχιστοποίηση των τριβών και
παρανοήσεων κατά την επαφή
με μετανάστες
μαθητές/μαθήτριες

τη δημιουργία κλίματος
εμπιστοσύνης και την ενίσχυση
του αισθήματος ικανοποίησης
του προσωπικού από την
αποτελεσματική διδασκαλία

εξοικείωση με τις πολιτισμικές
ιδιαιτερότητες των
μαθητών/μαθητριών
προερχόμενων από διαφορετικό
πολιτισμικό περιβάλλον

Προϋποθέσεις επιτυχίας της συμμετοχής της οικογένειας στο σχολείο

Το ίδιο το σχολείο το οποίο ως θεσμικό όργανο θα πρέπει να λάβει μέτρα για να γίνει πιο φιλικό ως προς την εμπλοκή των οικογενειών.

Οι διαπολιτισμικοί διαμεσολαβητές θα πρέπει να λαμβάνουν κατάρτιση.

Οι εκπαιδευτικοί και διεύθυνση του σχολείου πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη ικανότητα στο να κάνουν τα σχολεία τους πιο συμμετοχικά και συμπεριληπτικά.



Δεξιότητες και καθήκοντα του διαμεσολαβητή-γονέα

Δεξιότητες διαμεσολαβητή-γονέα

Γνωρίζει πλήρως τις δομές της χώρας υποδοχής και μπορεί να υποστηρίξει αποφασιστικά τους γονείς ΜΜΕΒ

- είτε μεταφράζοντας ενημερωτικά έντυπα στη γλώσσα τους,
- είτε ως διερμηνέας στις συγκεντρώσεις γονιών και εκπαιδευτικών για την επίλυση επικοινωνιακών δυσκολιών και αποφυγή καταστάσεων που μπορεί να οδηγήσουν σε συγκρούσεις

Τι πρέπει να γνωρίζει καλά ο διαμεσολαβητής-γονέας;

νομοθεσία

γλώσσα

κοινωνικές δομές
(υγεία, παιδεία)

πολιτισμός

παραδόσεις της χώρας
υποδοχής και της
χώρας προέλευσης
των μεταναστών

δεξιότητες
επικοινωνίας

ενεργητικές δεξιότητες
ακρόασης

εμπειρία από
διαπραγματεύσεις και
επίλυση προβλημάτων

(TIME, 2016)

Τα καθήκοντα του γονέα-διαμεσολαβητή

γέφυρα
επικοινωνίας
μεταξύ των
εκπαιδευτικών
και της σχολικής
κοινότητας,
υποστηρίζοντας
δράσεις ένταξης
των ΜΜΕΒ και
των γονέων τους

υποστήριξη
γονέων ΜΜΕΒ
που βιώνουν
αποκλεισμό
λόγω της
καταγωγής,
θρησκείας,
αναπηρίας κ.λπ.

ενεργός
συμμετοχή των
γονέων στη
σχολική
κοινότητα και
ενασχόλησή με
σχολικά θέματα,
χωρίς να
παραβιάζονται
όρια
ιδιωτικότητας.

αποτελεσματική
αντιμετώπιση
τυχόν εμποδίων
στην επικοινωνία
των
εκπαιδευτικών
με τους
μετανάστες
γονείς

συνεργασία με
εκπαιδευτικούς σε
περίπτωση που
χρειάζεται να
συγκεντρωθεί
κάποιο υλικό που
αφορά τη χώρα
καταγωγής, αλλά
και για την
κατανόηση
αντίστοιχου
Ελληνοκυπριακού
πολιτισμικού
υλικού

συνεργασία με
εκπαιδευτικούς
και το σχολείο
ώστε να γίνουν
κατανοητά
στοιχεία που
αφορούν
κοινωνικές και
θρησκευτικές
πεποιθήσεις

Οι διαπολιτισμικές δεξιότητες περιλαμβάνουν τρία συστατικά:

γνώσεις (γνωστικές δεξιότητες): αφορά στην ικανότητα του διαμεσολαβητή να αναλύει και να κατανοεί μια σειρά θεμάτων, και την ικανότητα να σκέφτεται τις διαφορές, τις ηθικές αρχές και τις αξίες που εμπλέκονται σε μια απόφαση.

δεξιότητες ζωής (συναισθηματικές δεξιότητες): αναφέρονται στον τομέα της πολιτιστικής συνείδησης, της ενσυναίσθησης, της ευελιξίας, της ικανότητας να αισθάνεται, και της ικανότητας αλληλεπίδρασης, έχοντας ως στόχο το άτομο.

τεχνογνωσία (συμπεριφορικές δεξιότητες): αναφέρεται στο πεδίο δράσης, στις πρακτικές προσεγγίσεις και τεχνικές, και στην ικανότητα πειραματισμού, εφαρμογής των γνώσεων, και ανάληψης κατάλληλων ενεργειών

Οδηγός για γονείς-διαμεσολαβητές



Οδηγίες για συνεργασία σχολείου
– οικογένειας με τη βοήθεια
διαμεσολαβητών

<https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/entaxi/ODIGOSDIAMESOLAVITON.pdf>

Πίνακας 2: Στόχοι και Καθήκοντα Διαμεσολαβητών

Περίληψη	Το προφίλ των διαπολιτισμικών διαμεσολαβητών είναι σχεδιασμένο με τρόπο που το άτομο που θα αναλάβει τον ρόλο αυτό, θα μπορεί να αναβαθμίζει συνεχώς τις γνώσεις και δεξιότητές του και να παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο ενσωμάτωσης των ατόμων με μεταναστευτική βιογραφία στο σχολείο (ή άλλο οργανισμό).
Αποστολή	Ο διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής θα πρέπει να καθοδηγεί άτομα με μεταναστευτική βιογραφία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενσωμάτωσής τους. Ο σχεδιασμός και η διοργάνωση δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου με σκοπό να στηριχθούν με επαγγελματική τεχνογνωσία στο νέο πολιτιστικό τους περιβάλλον, αποτελεί ένα σημαντικό καθήκον κατά τη διαδικασία διαμεσολάβησης.
Ευθύνες	• Διατηρεί και αναπτύσσει επικοινωνία μεταξύ του γονέα και του σχολείου. • Σχεδιάζει και διεξάγει δραστηριότητες ώστε οι μετανάστες γονείς και μαθητές να συμμετέχουν άμεσα στο νέο πολιτισμικό περιβάλλον και να αισθανθούν ότι ανήκουν στο χώρο αυτό. • Προωθεί ιδέες και δημιουργεί ευκαιρίες για τους γονείς με σκοπό να αντιληφθούν τις διαφορετικές πολιτισμικές συνήθειες της χώρας όπου διαμένουν. • Παρακολουθεί και υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τις διάφορες δραστηριότητες και παρέχει σχετικές πληροφορίες στη διοίκηση του σχολείου. • Παρέχει στους γονείς και στο σχολείο πληροφορίες με θετικά παραδείγματα ενσωμάτωσης. • Παρακολουθεί σεμινάρια κατάρτισης και αναπτύσσει σχετικές γνώσεις και δεξιότητες.
Παραδοτέα	• Ενισχύει την επικοινωνία ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο. • Σχεδιάζει και φέρει εις πέρας δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Πίνακας 2: Στόχοι και Καθήκοντα Διαμεσολαβητών

Περίληψη	Το προφίλ των διαπολιτισμικών διαμεσολαβητών είναι σχεδιασμένο με τρόπο που το άτομο που θα αναλάβει τον ρόλο αυτό, θα μπορεί να αναβαθμίζει συνεχώς τις γνώσεις και δεξιότητές του και να παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο ενσωμάτωσης των ατόμων με μεταναστευτική βιογραφία στο σχολείο (ή άλλο οργανισμό).
Αποστολή	Ο διαπολιτισμικός διαμεσολαβητής θα πρέπει να καθοδηγεί άτομα με μεταναστευτική βιογραφία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενσωμάτωσής τους. Ο σχεδιασμός και η διοργάνωση δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου με σκοπό να στηριχθούν με επαγγελματική τεχνογνωσία στο νέο πολιτιστικό τους περιβάλλον, αποτελεί ένα σημαντικό καθήκον κατά τη διαδικασία διαμεσολάβησης.
Ευθύνες	• Διατηρεί και αναπτύσσει επικοινωνία μεταξύ του γονέα και του σχολείου. • Σχεδιάζει και διεξάγει δραστηριότητες ώστε οι μετανάστες γονείς και μαθητές να συμμετέχουν άμεσα στο νέο πολιτισμικό περιβάλλον και να αισθανθούν ότι ανήκουν στο χώρο αυτό. • Προωθεί ιδέες και δημιουργεί ευκαιρίες για τους γονείς με σκοπό να αντιληφθούν τις διαφορετικές πολιτισμικές συνήθειες της χώρας όπου διαμένουν. • Παρακολουθεί και υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με τις διάφορες δραστηριότητες και παρέχει σχετικές πληροφορίες στη διοίκηση του σχολείου. • Παρέχει στους γονείς και στο σχολείο πληροφορίες με θετικά παραδείγματα ενσωμάτωσης. • Παρακολουθεί σεμινάρια κατάρτισης και αναπτύσσει σχετικές γνώσεις και δεξιότητες.
Παραδοτέα	• Ενισχύει την επικοινωνία ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο. • Σχεδιάζει και φέρει εις πέρας δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Πίνακας 3: Δεξιότητες του Διαμεσολαβητή Γονέα

ΓΝΩΣΕΙΣ (ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ)	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ (ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ)	ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ (ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ)
- Γνωρίζει πολύ καλά την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό του τόπου. - Γνωρίζει πώς να επεξηγήσει διάφορα έντυπα, οδηγίες και εγκύκλιους προς τους μαθητές και τους γονείς. - Είναι ικανός να καθοδηγήσει τους μετανάστες γονείς και μαθητές έτσι ώστε να πετύχουν μια ομαλή ένταξη στο σχολείο και στην κοινότητα . - Είναι ικανός να χρησιμοποιεί έγγραφα σε διάφορες γλώσσες. - Συνεισφέρει σε βελτιώσεις/εξελίξεις στο χώρο του σχολείου. - Γνωρίζει πώς να περιγράψει βασικές διαδικασίες λειτουργίας στο σχολικό περιβάλλον.	- Γίνεται υποστηρικτής γονέων μαθητών με μεταναστευτική βιογραφία, που βιώνουν αποκλεισμό λόγω της καταγωγής, θρησκείας, αναπηρίας κ.λπ. - Γνωρίζει πώς να διαχειριστεί συγκρουσιακές καταστάσεις. - Αντιμετωπίζει με ευαισθησία και ενσυναίσθηση τον κάθε μαθητή και γονέα ξεχωριστά, ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης, τη θρησκεία, το φύλο ή τη γλώσσα. - Έχει την ικανότητα να επιδείξει ευαισθησία όταν έρχεται αντιμέτωπος με άτομα από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα - Γνωρίζει καλά πώς να επικοινωνήσει ελεύθερα	- Ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των γονέων στη σχολική κοινότητα και την ενασχόλησή τους με σχολικά θέματα χωρίς όμως να παραβιάζονται όρια ιδιωτικότητας. - Είναι ικανός να αναλύσει κρίσιμα ζητήματα και να πάρει τις σωστές αποφάσεις. - Σωστή κοινωνική συμπεριφορά σε δύσκολες καταστάσεις. - Γνωρίζει τα χαρακτηριστικά των άλλων πολιτισμών και καταλαβαίνει τις συμπεριφορές που σχετίζονται με τις διαφορετικές κουλτούρες και εθνικές μειονότητες. - Αντιλαμβάνεται τη σημαντικότητα των εγγράφων

- Γνωρίζει καλά πώς να εργαστεί σύμφωνα με τους κανονισμούς του σχολείου.
- Γνωρίζει πώς να τεκμηριώνει σωστά έγγραφα/ αρχεία καταγραφής που χρειάζονται στο σχολείο.
- Γνωρίζει πώς να χρησιμοποιεί διαδραστικές πλατφόρμες, κοινωνικά μέσα δικτύωσης για αλληλεπίδραση με την ομάδα στόχο (γονείς παιδιών μεταναστών και εκπαιδευτικούς)
- Είναι ικανός να χρησιμοποιήσει ηλεκτρονικές συσκευές για να συλλέξει, διατηρήσει και παρουσιάσει πληροφορίες που αφορούν τα διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα.

- χρησιμοποιώντας ορολογία, συντομογραφίες, ονοματολογία κ.ά.
- Είναι ικανός να εντοπίζει λύσεις με σκοπό την αντιμετώπιση ενός σοβαρού προβλήματος.
- Είναι ικανός να εκπαιδεύσει γονείς και μαθητές σε ζητήματα που σχετίζονται με το σχολείο (π.χ. τρόπος ενδυμασίας, ώρα προσέλευσης και αναχώρησης, διάβασμα στο σπίτι/κατ' οίκον εργασία, κ.ά.).
- Χρησιμοποιεί τεχνικές και ιδέες της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και συμβουλευτικής.
- Καταλαβαίνει πότε να παραπέμψει ένα μαθητή ή γονέα σε κάποιο ειδικό π.χ. ψυχολόγο, σχολικό ψυχολόγο, κ.ο.κ.

- και τη χρήση δεδομένων από άλλες υπηρεσίες και σχετικούς οργανισμούς.
- Λαμβάνει πρωτοβουλία να ακολουθήσει νέες εξελίξεις στον τομέα της δουλειάς του.
- Φιλτράρει τις απαραίτητες πληροφορίες από τα διάφορα έγγραφα.
- Παραμένει ενήμερος αναφορικά με διάφορες εξελίξεις.
- Βοηθά συναδέλφους να βρουν απαραίτητες πληροφορίες.
- Διακρίνει όταν υπάρχει αναταραχή στη διαδικασία και όταν υπάρχει κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Βιβλιογραφικές αναφορές:

Μαύρου, Ι. και Καδιανάκη Ει. (2018). Ο διαμεσολαβητής γονέας και ο ρόλος του. Στο: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Οδηγός για γονείς-διαμεσολαβητές (σ. 52-79). Λευκωσία: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Ανακτήθηκε στις 21/11/2021. Ανακτήθηκε από [ODIGOSDIAMESOLAVITON.pdf \(pi.ac.cy\)](https://odigosdiamesosolaviton.pdf.pi.ac.cy)

Laetitia Bedeker & Ilse Feinauer (2006) The translator as cultural mediator, Southern African Linguistics and Applied Language Studies, 24:2, 133-141, DOI: [10.2989/16073610609486412](https://doi.org/10.2989/16073610609486412)

Gobbo F. Cultural Intersections: The Life Story of a Roma Cultural Mediator. European Educational Research Journal. 2004;3(3):626-641. doi:10.2304/eerj.2004.3.3.6

Χατζησωτηρίου, Χρ. (2011) “Ερποντας” προς τη διαπολιτισμικότητα: Από τη μονοπολιτισμική πολιτική στο συμπεριληπτικό σχολείο. Στο Αγγελίδης, Π. (Επιμ). Παιδαγωγικές της συμπερίληψης. Αθήνα: Διάδραση

Train Intercultural Mediators for a Multicultural Europe (TIME) (2015) Research Report on Intercultural Mediation for Immigrants in Greece. Hellenic Open University; Olympic Training and Consulting Ltd. Available online at www.olympiakokek.gr (accessed 21 November 2021)

Μητρώο Εκπαιδευμένων Διαπολιτισμικών Διαμεσολαβητών (2017) Διαπολιτισμική μεσολάβηση: Τι είναι η διαπολιτισμική μεσολάβηση; Διαθέσιμο στο: <http://www.intermediation.gr/?q=el/node/1> Ανακτήθηκε στις 21 Νοεμβρίου 2021

Μεταναστευτική πολιτική – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
mmev@cyearn.pi.ac.cy

Μαρία Πιτζιολή, Φιλολόγος, Β.Δ.
Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
pitzioli.m@cyearn.pi.ac.cy
22402378

Δρ Παναγιώτης Σάββα, Φιλολόγος
Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
savva.p@cyearn.pi.ac.cy
22402378